

Ministerie van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap

Handreiking versterken samenwerkingen JIJ's & mbo-instellingen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Het traject van de jongere binnen	5
3	Bouwstenen	10
	Bouwsteen 1: Regionale samenwerkingsafspraken	12
	Bouwsteen 2: Verbindingsofficier	16
	Bouwsteen 3: ICT-mogelijkheden	19
	Bouwsteen 4: Gegevensdeling tussen JJI en mbo-instelling	22
	Bouwsteen 5: Doorstroom naar regulier mbo-onderwijs	26
4	Aanbevelingen en vervolgstappen	31
	Bijlagen	35

Deze handreiking is gemaakt in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap door Andersson Elffers Felix en het Kohnstamm Instituut.

**Andersson
Elffers
Felix**

**KOHNSTAMM
INSTITUUT**

Inleiding

1.1 Aanleiding

Jaarlijks verblijven vijftienhonderd tot tweeduizend jongeren in een justitiële jeugdinrichting (JJI). Voor deze jongeren is onderwijs minstens net zo belangrijk als voor hun leeftijdsgenoten; maar binnen de context van een JJI is dat soms lastig te organiseren. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zet zich in om het mbo-onderwijs binnen justitiële jeugdinrichtingen (JJI's) te versterken en de aansluiting met het reguliere mbo te verbeteren. Deze handreiking draagt daaraan bij met concrete adviezen.

Jongeren in JJI's krijgen onderwijs via voortgezet speciaal onderwijs (vso)-scholen, die binnen de inrichting actief zijn. Deze scholen verzorgen of faciliteren in toenemende mate ook mbo-onderwijs. Toch sluit het onderwijsaanbod niet altijd aan bij de leeftijd, het niveau en de ontwikkelbehoeften van jongeren. Daarnaast lopen jongeren binnen de JJI en bij de overstap naar het reguliere mbo regelmatig tegen belemmeringen aan, zoals onduidelijke afstemming, beperkte informatie-uitwisseling en gebrekkige continuïteit in lesprogramma's.

Eerdere trajecten laten zien dat goed onderwijs in een gesloten setting alleen mogelijk is als scholen, instellingen en partners structureel samenwerken. Om die samenwerking te verbeteren en knelpunten gericht boven tafel te krijgen en aan te pakken is dit versterkingstraject gestart. Deze handreiking is daar een deelresultaat van, en richt zich specifiek op het mbo-onderwijs voor jongeren die langere tijd in een JJI verblijven.

1.2 Doel van de handreiking en hoe deze te gebruiken

Deze handreiking is ontwikkeld om professionals te helpen de samenwerking tussen (scholen in) de JJI's en het mbo te versterken. Aan de hand van concrete bouwstenen laten we zien hoe rollen, verantwoordelijkheden en werkwijzen beter op elkaar afgestemd kunnen worden, zodat jongeren beter worden ondersteund in hun onderwijs tijdens en na verblijf in de JJI.

De handreiking is te gebruiken om:

- de samenwerking tussen JJI's, JJI-scholen en mbo-instellingen praktisch te verbeteren;
- bestaande afspraken en werkwijzen te versterken of te verduidelijken;
- beleid te ontwikkelen dat samenwerking duurzaam ondersteunt;
- gesprekken te voeren over gezamenlijke doelen en verantwoordelijkheden.

In dit document vind je een bundeling van bestaande kennis, ervaringen en afspraken, vertaald naar handvatten en stappen die professionals kunnen toepassen in de praktijk. De handreiking is bedoeld voor medewerkers van JJI's, JJI-scholen, mbo-instellingen, beleidsmakers en ketenpartners zoals DJI, gemeenten, (jeugd)reclassering, en welzijn en/of zorgpartners.

1.3 Leeswijzer

Als startpunt lichten we ‘Het traject van de jongere’ toe: de stappen die jongeren doorlopen tijdens hun verblijf in een JJI en de benodigde samenwerking tussen professionals om onderwijscontinuïteit te waarborgen. Dit traject bestaat uit drie fasen.

Na deze beschrijving volgen vijf bouwstenen om de samenwerking te verbeteren:

- Regionale samenwerkingsafspraken
- Verbindingsofficier
- ICT-mogelijkheden
- Gegevensdeling tussen JJI en mbo-instelling
- Doorstroom naar regulier mbo-onderwijs

Elke bouwsteen gaat in op de betekenis van het thema, de uitdagingen die zich binnen deze bouwsteen voordoen en praktijkvoorbeelden.

Het traject van de jongere binnen een JJI

Traject van de jongere

2.1 Inleiding

Aan de hand van de stappen die jongeren doorlopen laten we zien welke partijen op welk moment betrokken zijn en waar samenwerking van groot belang is om onderwijscontinuïteit te waarborgen.

Fase 1 - Instroom in de JJI

De eerste fase is vaak onrustig en onduidelijk. De jongere wordt opgepakt, (over)geplaatst en moet zich snel aanpassen aan een nieuwe omgeving.

In de eerste weken voert de jongere intakegesprekken met o.a. gedragswetenschappers, groepsleiding (mentor), de medische dienst en de school, en wordt door de gedragswetenschapper een perspectiefplan opgesteld. Gedragswetenschappers en trajectbegeleiders brengen de ondersteuningsbehoefte in kaart; docenten bepalen onderwijsniveau en leerdoelen; groepsleiders zorgen voor gewenning en structuur.

“Ik wil hier niet zijn! Hoe lang moet ik hier blijven?”¹

“Waarom willen ze al die dingen van me weten?”

“Wie zijn die andere jongens, wat gaan ze van me vinden?”

“Hoe gaat dit mij helpen?”

“Ik wil niet zoveel praten, ik wil gewoon rust.”

¹ De quotes zijn geen letterlijke uitspraken, maar gebaseerd op interviews met jongeren, ervaringsdeskundigen en professionals binnen en buiten de JJI.

Wat vraagt deze fase van de JJI en JJI-school?

De JJI en JJI-school moeten in korte tijd een volledig beeld krijgen van de jongere, met inzicht in de schoolloopbaan, behaalde certificaten en eventuele ondersteuningsbehoefte. Dit vraagt dat de JJI-school onderwijsinformatie opvraagt via het instroomprotocol en de onderwijstrajectkaart (OTK). De gedragswetenschapper stelt het perspectiefplan op en zorgt dat de juiste betrokkenen worden geraadpleegd, zoals de groepsleider of mentor van de jongere, de leerkracht, de jeugdreclassering of reclassering voor volwassenen en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en, waar mogelijk, de ouders. Daarnaast is het belangrijk dat de JJI-school de jongere duidelijkheid geeft over het onderwijsaanbod, de ondersteuning en verwachtingen binnen de JJI. Dit bevordert motivatie en helpt de jongere om goed te kunnen starten.

Wat vraagt deze fase van het mbo?

Voor de mbo-instelling is de instroomfase vaak onduidelijk: studenten verdwijnen vaak plotseling en informatie over het verblijf in de JJI bereikt de instelling niet. Zodra de JJI weet welke opleiding de jongere op welke mbo-instelling volgde, kan zij onderwijsinformatie opvragen, mits de jongere daarvoor toestemming geeft of nog leerplichtig is. Dit vraagt dat de mbo-instelling gegevens deelt over behaalde vakken en lopende modules, zodat de JJI het onderwijs kan voortzetten. Een vaste procedure hiervoor ontbreekt meestal.

Fase 2 – Verblijf in de JJI

Zodra de jongere gewend raakt aan de structuur van de JJI, ontstaat ruimte voor onderwijs en ontwikkeling. Bij jongeren met een langer verblijf in de JJI is meer tijd voor een individueel leertraject, verdere vaardigheidsontwikkeling en het toewerken naar een mbo-diploma of certificaat. Samen met de groepsleiding en docenten wordt gewerkt aan ritme, motivatie en perspectief. De jongere volgt lessen, bereidt examens voor en doet ervaring op met arbeidstraining of dagbesteding. Tegelijk blijven knelpunten bestaan, zoals beperkte ICT-mogelijkheden, weinig stagemogelijkheden buiten de inrichting en een onderwijsaanbod dat niet altijd aansluit bij niveau of interesse.

“

“Ik wil laten zien dat ik kan veranderen.”

**“Waarom moet ik dit allemaal doen?
Het helpt toch niks.”**

**“Zal het mij lukken om niet terug te vallen
in mijn oude gedrag?”**

“

**“Misschien is dit mijn kans om iets te
leren, maar ik weet niet of ik het kan.”**

**“Bijna vrij, maar ik ben ook
bang voor wat er buiten komt.”**

Wat vraagt deze fase van de JJI en JJI-school?

De focus ligt op passend en continu onderwijs. Dat vraagt dat de JJI-school voldoende (vak)docenten inzet, een duidelijk rooster biedt en afstemt met gedragswetenschappers en trajectbegeleiders. In het geval dat een jongere ingeschreven blijft bij de eigen mbo-instelling en er snel genoeg contact kan worden gelegd met deze instelling, sluit de JJI-school aan bij het curriculum van de betrokken mbo-instelling en stemt examens en leerdoelen met hen af. In sommige gevallen mag de JJI-school zelf examens afnemen, maar dit gebeurt altijd in overleg en met goedkeuring van de mbo-instelling. Wanneer er geen contact meer is met een mbo-instelling van herkomst, verzorgt de JJI-school onderwijs op mbo-niveau in samenwerking met een mbo-partnerinstelling.

Wat vraagt deze fase van het mbo?

Voor de mbo-instelling draait deze fase om verbinding houden met de student. Zodra bekend is dat een student in een JJI zit, kan de mbo-instelling meedenken over vervolgonderwijs, examens en voortgangsregistratie. Alle diploma's worden formeel via mbo-instellingen verstrekt; de JJI-school kan binnen de JJI wel examens faciliteren, maar niet zelfstandig diplomeren. Dit vraagt dat de mbo-instelling:

- verantwoordelijkheid houdt voor examinering en diplomering;
- zorgt voor heldere communicatielijnen (zoals een vast contactpersoon);
- afstemming organiseert over lesprogramma's, digitale leermiddelen en examinering.

Fase 3 – Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs

De laatste fase draait om de overgang van binnen de JJI naar buiten de JJI, wat afhankelijk is van of de jongere vrijkomt na voorlopige hechtenis, kortverblijf (tussen 2 en 12 weken) of langverblijf, waarna de doorstroom volgt naar het reguliere mbo-onderwijs. Voor jongeren zonder lopende opleiding die nog kwalificatie- of leerplichtig zijn, moet in deze fase worden bepaald welke opleiding passend is (dat kan ook binnen het VO zijn) en hoe inschrijving en begeleiding worden geregeld. De jongere kan zich (met ondersteuning van betrokken partijen zoals de (jeugd) reclassering, ouders of de voormalige JJI-school) inschrijven bij een mbo-opleiding. Voor jongeren in voorlopige hechtenis of met een korte straf kan het zijn dat zij nog staan ingeschreven bij hun mbo-instelling van herkomst en daar kunnen terugkeren. De begeleiding in deze overgangsperiode is van belang voor hun kans op een succesvolle voortzetting van het onderwijs.

“Ik voel me vrij, maar ook een beetje verloren.”

“Ik ben hier dit is mijn kans om verder te komen.”

“Ik weet niet hoe ik dit moet doen. Shit ik kan het niet!”

“Niemand wil me helpen.”

“Zullen anderen weten dat ik in een JJI heb gezeten?”

Wat vraagt deze fase van de JJI en JJI-school?

De JJI zorgt samen met de school binnen de JJI voor een zorgvuldige overdracht en voorbereiding door tijdig contact te leggen met de mbo-instelling of vervolgplek en onderwijs- en begeleidingsinformatie te delen binnen de privacykaders. Zij ondersteunt praktische zaken zoals inschrijving, vervoer en huisvesting en betreft, afhankelijk van de interne organisatie, functionarissen zoals de individueel trajectbegeleider (ITB'er), de commissie van begeleiding en docenten of mentoren van de JJI-school. Er is bovendien aandacht voor nazorg zodat jongeren weten bij wie zij na vertrek terecht kunnen.

Wat vraagt deze fase van het mbo?

De mbo-instelling is medeverantwoordelijk voor een zorgvuldige overdracht en ontvangt de jongere alsof deze van de ene gemeente naar de andere verhuist, zonder stigma en met continuïteit als uitgangspunt. Dit vraagt dat de mbo-instelling de jongere tijdig en zonder drempels ontvangt en een open intakegesprek organiseert waarin de jongere zich veilig voelt om zijn/haar/diens geschiedenis en ondersteuningsbehoeften te delen; zodat de instelling een goede inschatting kan maken van de benodigde begeleiding en structuur. Ook kan de instelling de overgang versoepelen met flexibele instroommomenten, extra mentoraat of begeleiding door een mentor en samenwerking met gemeenten, (jeugd)reclassering of zorgpartners. Daarbij blijft het zoeken naar balans tussen veiligheid, vertrouwen en het bieden van een nieuwe kans, terwijl docenten ondersteuning nodig hebben om handelingsverlegenheid te voorkomen.

Bouwstenen

3.1 Ontstaan bouwstenen

Aan het begin van het versterkingstraject is met een knelpuntanalyse verkend waar de grootste uitdagingen zitten in de samenwerking tussen JJI's, JJI-scholen en mbo-instellingen. Deze analyse leverde acht overkoepelende thema's op:

- aansluitend onderwijsaanbod op niveau en interesse van jongeren;
- het versterken en verduurzamen van samenwerkingsafspraken;
- actualiseren van kennis in het mbo over de doelgroep, risico-inschattingen en o.a. VOG-procedures;
- betere en tijdige informatievoorziening richting mbo-instellingen;
- meer mogelijkheden voor passend onderwijs tijdens kortverblijf;
- betere doorstroom naar regulier mbo-onderwijs;
- praktische knelpunten binnen JJI's: restricties met betrekking tot ICT, technische blokkades en beperkte digitale toegang;
- personele problemen binnen JJI-scholen, zoals tekort aan vakdocenten en wisselingen bij overplaatsingen.

In samenspraak met de praktijk is gekozen om vijf bouwstenen uit te werken. De overige thema's blijven relevant, maar vallen buiten de scope van deze handreiking.

Bouwstenen

- **Regionale afspraken:** hoe leg je afspraken en verantwoordelijkheden duurzaam vast?
- **Verbindingsofficier:** hoe zorg je voor vaste aanspreekpunten tussen JJI(-school) en het mbo?
- **ICT-mogelijkheden:** hoe organiseer je veilig en werkbaar digitaal mbo-onderwijs binnen de JJI?
- **Gegevensdeling tussen JJI en mbo-instelling:** hoe deel je informatie zorgvuldig, binnen privacykaders?
- **Doorstroom naar regulier mbo-onderwijs:** hoe verbeter je de doorstroom naar regulier onderwijs? Hoe voorkom je dat jongeren uit beeld raken?

Bouwsteen 1: Regionale samenwerkingsafspraken

Wat houdt deze bouwsteen in?

De bouwsteen regionale samenwerkingsafspraken gaat over het versterken en verduurzamen van de samenwerking tussen JJI's, JJI-scholen en mbo-instellingen. In de praktijk bestaan er al verschillende vormen van samenwerking, maar de mate waarin deze zijn uitgewerkt en structureel geborgd verschilt sterk per regio en is vaak afhankelijk van individuele inzet en persoonlijke contacten.

Voor organisaties die samen het traject voor jongeren in een JJI verzorgen, is het belangrijk om duidelijke afspraken te maken over samenwerking en verantwoordelijkheden. Zo kan er sneller passend onderwijs aangeboden worden wanneer een jongere in de JJI komt of de JJI verlaat. Deze handreiking biedt handvatten om hiermee aan de slag te gaan. Denk aan het vastleggen van gezamenlijke intenties, het structureel regelen van wie waarvoor verantwoordelijk is en het benutten van beschikbare financieringsmogelijkheden om afspraken duurzaam te maken. Ook helpt het versterken van landelijke coördinatie, om te voorkomen dat goede werkwijzen afhankelijk blijven van losse projecten of individuele inzet.

Het doel is dat samenwerking tussen JJI's en mbo-instellingen vanzelfsprekend en duurzaam worden georganiseerd. Zodat jongeren, waar zij ook verblijven, kunnen rekenen op doorlopende onderwijsroutes en eerlijke kansen op een toekomst buiten de JJI.

In welke fasen van het traject van de jongeren binnen een JJI is deze bouwsteen van belang?

- **Instroom in de JJI:** door afspraken te maken over de instroom en overdracht, zodat onderwijsroutes goed aansluiten wanneer een jongere in een JJI terechtkomt.
- **Verblijf in de JJI:** door samenwerking te versterken rondom onderwijsprogramma's, examinering en stage of praktijkleren, zodat jongeren mbo-onderwijs kunnen (blijven) volgen.
- **Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs:** door gezamenlijke afspraken te maken over doorstroom en nazorg, zodat jongeren met een passend traject en goede begeleiding hun opleiding kunnen voortzetten in het reguliere mbo of kunnen uitstromen naar werk.

Welke uitdagingen in de samenwerking tussen mbo-instellingen en JJI's moet deze bouwsteen oplossen?

- **Variatie in afspraken en werkwijzen:** in sommige regio's zijn samenwerkingsafspraken goed uitgewerkt, terwijl in andere regio's samenwerking nog beperkt of versnipperd is.
- **Persoonsafhankelijkheid:** samenwerking leunt vaak op individuele contacten; bij personele wisselingen kan deze kennis verdwijnen en is er geen continuïteit.
- **Gebrek aan structurele borging:** veel initiatieven zijn tijdelijk of projectmatig en worden niet vastgelegd in beleid of organisatiestructuren.
- **Onvoldoende inzicht in financiering:** mbo-instellingen weten niet altijd hoe ze de beschikbare middelen kunnen benutten, waardoor initiatieven soms wegvallen zodra projectfinanciering stopt.
- **Beperkte afstemming tussen fasen:** samenwerking richt zich vaak vooral op de periode tijdens het verblijf in een JJI, terwijl afspraken over de voorafgaande instroom en nazorg na uitstroom nog onvoldoende ontwikkeld zijn.
- **Verschillen in betrokkenheid en bereidheid:** sommige instellingen tonen veel initiatief, terwijl anderen het gesprek nog niet actief aangaan.

Welke stappen zijn nu al gezet?

De uitdagingen binnen deze bouwsteen zijn samen met betrokken professionals verdiept, wat heeft geleid tot concrete aanbevelingen (zie Hoofdstuk 4). In gesprekken met o.a. Het Kwartier, ROC Nijmegen, Yuverta, Het Kompas College, Albeda en Zadkine is gewerkt aan het versterken van hun samenwerking. Het bijeenbrengen van deze partijen bleek direct waardevol: zij zoeken inmiddels ook buiten het traject vaker contact en hebben hun samenwerking verder ontwikkeld.

Concrete tips/aanbevelingen

- **Veranker samenwerking structureel:** leg gezamenlijke intenties van mbo-instellingen, JJI's en het Rijk vast in een intentieverklaring, zodat het belang van samenwerking wordt vastgelegd en professionals ruggensteun hebben om maatwerk te bieden. Ondersteun wat in de praktijk werkt: erken en faciliteer de 'olifantenpaadjes' die professionals in de praktijk al gebruiken om jongeren verder te helpen, en geef ruimte om succesvolle werkwijzen te behouden. Stelselpartijen zoals DJI, OCW en JenV kunnen samenwerking versterken door in overleggen te informeren naar lokale afspraken, hoe die werken en waar ondersteuning nodig is.
- **Borg de rol van een vast aanspreekpunt:** zowel de JJI-school als het mbo wijst een vast contactpersoon aan en omschrijft diens taken en verantwoordelijkheden (meer over een mogelijke invulling hiervan in het hoofdstuk 'Verbindingsofficier').
- **Ontwikkel een toekomstgericht doorstroomb dossier:** stel als JJI-school in overleg met het mbo een doorstroomb dossier op dat zich richt op wat de jongere nodig heeft om succesvol mee te draaien in het mbo. Leg vast welke ondersteuning, structuur of begeleiding toekomstgericht nodig is; niet wat de jongere heeft gedaan. Zo ontvangt een (mogelijk nieuwe) mbo-instelling informatie als kans- en begeleidingsprofiel, niet als risicodossier.
- **Maak financiering inzichtelijk:** breng als JJI bestaande middelen en regelingen in kaart, zodat niet alleen geanticipeerd kan worden op het aflopen van tijdelijke subsidies, maar ook optimaal gebruik kan worden gemaakt van regelingen. Een voorbeeld van een verruimde subsidie is de subsidie Praktijkleren, die nu ook inzetbaar is voor jongeren in het vso die entree-onderwijs volgen en stage lopen.
- **Gebruik en verspreid praktijkvoorbeelden:** bouw als JJI en JJI-school voort op initiatieven zoals Project Unlocked van Albeda om flexibele instroom en begeleiding vorm te geven. Deze aanbevelingen helpen om van losse initiatieven en tijdelijke samenwerkingen toe te werken naar een duurzaam, herkenbaar netwerk waarin JJI's en mbo-instellingen samen jongeren structureel ondersteunen bij hun leerloopbaan.
- **Begin klein met samenwerken en werk vanuit casuïstiek:** een samenwerking tussen een mbo-instelling en een school in een JJI begint klein en vanuit casuïstiek. Door elkaar te ontmoeten, elkaars werkwijze te leren kennen en direct casussen te bespreken, wordt de samenwerking concreet en blijft het contact regelmatig. Het vastleggen van goed werkende afspraken voorkomt herhaald zoekwerk en helpt de rest van de organisatie mee te krijgen bij weerstand of twijfels. Professionals moeten hiervoor tijd en ruimte krijgen voor maatwerk. Vanuit dit begin kan de samenwerking verder groeien op basis van casuïstiek, kansen en knelpunten, zodat werkwijzen niet afhankelijk blijven van individuen maar structureel worden ingebed.

Project Unlocked is een project van Albeda

Albeda ziet dat het reguliere onderwijs vaak onvoldoende aansluit voor studenten die instromen vanuit de JJI of gesloten jeugdzorg, wat kan leiden tot voortijdige schooluitval. Om deze groep beter te ondersteunen is Project Unlocked opgezet. Dit project richt zich op het voorkomen van schooluitval door maatwerkbegeleiding vóór de start, tijdens de opleiding en bij de door- of uitstroom naar werk. Daarnaast biedt het jongeren de mogelijkheid om al tijdens het verblijf in een JJI of residentiële zorg een mbo-opleiding op niveau 2 te volgen met flexibele instroom, met als doel het behalen van een startkwalificatie en het vergroten van hun kans op succes. De eerste jongeren nemen inmiddels deel aan het programma. Een deel is recent gestart met hun opleiding, en voor anderen loopt op dit moment een warme overdracht. Dat dit mogelijk is, komt door een sterk samenwerkingsverband tussen Albeda, Het Kompas College en JJI De Hartelborgt.

Randvoorwaarden voor het realiseren van een project als Unlocked zijn onder meer intensief contact tussen ketenpartners en stevig intern en extern draagvlak, van docenten en zorg coördinatoren tot directies en bestuurders. Ook is een sterke aanjager die zich vastbijt in de opbouw van het project onmisbaar. Voor duurzame borging is bovendien structurele financiering nodig; de benodigde middelen vallen nu buiten de lumpsum van het mbo. Inzicht in beschikbare gemeentelijke en

rijksfinancieringsstromen is daarom essentieel om dit type samenwerking blijvend mogelijk te maken.

Meer informatie?

Voor meer informatie over deze aanpak kun je contact opnemen met **Judith van Diest** (j.vandiest@albeda.nl).

Bouwsteen 2: Verbindingsofficier

Wat houdt deze bouwsteen in?

Doel van de bouwsteen verbindingsofficier is het verbeteren van de communicatie (en daarmee de samenwerking) tussen JJI's en mbo-instellingen door één vaste contactpersoon aan te wijzen voor de mbo-instelling die door de JJI-scholen benaderd kan worden. Op dit moment kost het beide organisaties vaak tijd om de juiste contactpersoon te vinden. Dat vertraagt de afstemming over jongeren, zeker bij uitstroom naar het mbo, en kan leiden tot handelingsverlegenheid of terughoudendheid in plaatsing.

Door een herkenbaar contactpersoon te benoemen, worden lijnen korter en blijft informatie beter geborgd. Die rol hoeft geen nieuwe functie te zijn; de taken kunnen ook worden ondergebracht bij bestaande functies, zoals zorg- of veiligheidscoördinator, individueel trajectbegeleider of een coördinerend docent. De functie is vastgelegd in een uitgewerkt functieprofiel (bijlage 1) en wordt ondersteund door een beslismodel dat helpt bij het plaatsen van jongeren op een passende mbo-opleiding na de JJI (bijlage 2).

Het doel van deze bouwsteen is dat de verbindingsofficier een vaste rol krijgt in de samenwerking tussen JJI's en mbo-instellingen, zodat jongeren na het verblijf in een JJI zonder onderbreking of verlies van onderwijskansen kunnen doorstromen naar het mbo.

In welke fasen van het traject van de jongeren binnen een JJI is deze bouwsteen van belang?

- **Instroom in de JJI:** de verbindingsofficier zorgt dat informatie over de lopende opleiding, behaalde resultaten en ondersteuningsbehoeften tijdig worden gedeeld, zodat het te volgen onderwijs binnen de JJI goed kan worden voorbereid.
- **Verblijf in de JJI:** de verbindingsofficier onderhoudt contact tussen de JJI-school en het mbo over onderdelen die kunnen worden voortgezet, zoals beroepspraktijkvorming of examinering. Dit borgt de continuïteit van het leertraject en voorkomt vertraging of negatieve onderwijsresultaten.
- **Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs:** de verbindingsofficier stemt af met de ontvangende mbo-instelling over instroom, begeleiding en eventuele aanvullende ondersteuning. Zo wordt een soepele overgang gerealiseerd en schooluitval of vertraging voorkomen.

Welke uitdagingen in de samenwerking tussen mbo-instellingen en JJI's moet deze bouwsteen oplossen?

- Er is onvoldoende uniformiteit in samenwerking en informatieoverdracht.
- Vaak is onduidelijk wie binnen de mbo-instelling het aanspreekpunt is en hoe verantwoordelijkheden zijn belegd, waardoor het tijdrovend is om de juiste persoon binnen de mbo-instelling te vinden om mee af te stemmen.
- Door versnippering, personele wisselingen en het ontbreken van vaste afspraken gaat belangrijke informatie over de jongere verloren, wat kan leiden tot vertraging, miscommunicatie en soms verkeerde plaatsing of schooluitval.
- Onvoldoende kennis over de context van de jongere en diens ondersteuningsbehoeften maakt het voor mbo-instellingen lastig om goede veiligheids- en begeleidingsinschattingen te maken. Deze onzekerheid leidt tot handelingsverlegenheid, waardoor instellingen risico's hoger inschatten dan nodig. Hierdoor zijn instellingen soms terughoudend om jongeren na de JJI te plaatsen, waardoor jongeren niet altijd een nieuwe kans krijgen, ondanks het voltooien van hun straf.

Welke stappen zijn nu al gezet?

Binnen dit traject is, in samenwerking met veldpartijen (o.a. JJI-scholen en mbo-instellingen), een functiemodel van de verbindingsofficier uitgewerkt (zie bijlage 1). In dit functiemodel staan de kerntaken, verantwoordelijkheden en aanvullende rollen beschreven die nodig zijn om de samenwerking, veiligheid en beleidsontwikkeling te ondersteunen. Daarnaast is een beslismodel ontwikkeld als hulpmiddel bij de intake van jongeren die na de JJI doorstromen naar regulier mbo-onderwijs (zie bijlage 2).

Concrete tips/aanbevelingen

- **Wijs één vaste contactpersoon per instelling aan of overweeg één persoon voor meerdere mbo's in de regio aan te stellen** die contact met alle JJI's onderhoudt. Borg deze functie structureel binnen bestaande rollen (zoals zorg- of veiligheidscoördinator), zodat verantwoordelijkheden duidelijk zijn en de samenwerking niet afhankelijk is van individuen.
- **Gebruik het functiemodel** (bijlage 1) als hulpmiddel bij het aanstellen van de verbindingsofficier.
- **Gebruik het beslismodel** (bijlage 2) als hulpmiddel om besluitvorming rond plaatsing van jongeren eenduidig vorm te geven.
- **Zorg voor continuïteit van contact voor, tijdens en na verblijf in een JJI door vaste overlegmomenten te organiseren tussen betrokkenen.** Investeer hierbij in kennisdeling en professionalisering.
- **Leg afspraken vast in samenwerkingsprotocollen** om helderheid te creëren over werkwijze, bereikbaarheid en verantwoordelijkheden, zodat deze ook bij personele wisselingen in stand blijven.

Bouwsteen 3: ICT-mogelijkheden

Wat houdt deze bouwsteen in?

ICT is een belangrijk onderdeel van het onderwijs. Doel van de bouwsteen ICT-mogelijkheden is om obstakels te verhelpen die – in de beveiligde context – het gebruik van ICT en daarmee het volgen van onderwijs bemoeilijken. Veelvoorkomende knelpunten zijn bijvoorbeeld: het ontbreken van internettoegang; beperkte of geen toegang tot persoonlijke leeromgevingen; afgesloten en verouderde ICT netwerken; het niet kunnen gebruiken van eigen schoolaccounts of portfolio's; sterke afhankelijkheid van begeleiders; en het ontbreken van gekoppelde informatiesystemen.

Deze beperkingen bemoeilijken zelfstandig leren en zorgen dat het JJI-onderwijs niet altijd voldoende aansluit op het reguliere mbo. De bouwsteen ondersteunt JJI's en mbo-instellingen bij het maken van werkbare afspraken over veilige ICT-inzet, toegang tot digitale leeromgevingen en een gezamenlijke aanpak om digitale belemmeringen te verkleinen. Het bijbehorende basisdocument (bijlage 3) biedt hiervoor leidende principes en concrete aanbevelingen om veiligheid en onderwijscontinuïteit beter in balans te brengen.

Het doel van deze bouwsteen is dat jongeren in een JJI digitaal vaardig blijven en onderwijs kunnen volgen dat zoveel mogelijk aansluit bij het reguliere mbo, zodat zij hun onderwijstraject zonder onderbreking kunnen voortzetten en beter voorbereid worden op terugkeer in de samenleving.

In welke fasen van het traject van de jongeren binnen een JJI is deze bouwsteen van belang?

- **Instroom in de JJI:** niet van toepassing.
- **Verblijf in de JJI:** jongeren volgen hun mbo-opleiding binnen de beveiligde setting en zijn afhankelijk van de beschikbare ICT-mogelijkheden. De bouwsteen ondersteunt het zo veel mogelijk wegnemen van belemmeringen van ICT-restricties, zodat onderwijs zo regulier mogelijk kan plaatsvinden. Ook zorgt het ervoor dat jongeren in een JJI hun digitale vaardigheden blijven ontwikkelen.
- **Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs:** een betere digitale ondersteuning tijdens verblijf in een JJI zorgt ervoor dat jongeren hun leerroute, portfolio en behaalde resultaten kunnen meenemen naar het mbo of werk, wat de doorstroom en re-integratie bevordert.

Welke uitdagingen in de samenwerking tussen mbo-instellingen en JJI's moet dit verbeterthema oplossen?

- Het beveiligde ICT-regime binnen JJI's sluit niet aan op de open digitale leeromgevingen van het mbo, wat leidt tot technische beperkingen en vertraging in probleemoplossing.
- De ICT-systemen van beide organisaties zijn niet op elkaar afgestemd, waardoor gegevensuitwisseling moeizaam verloopt en leerresultaten verloren kunnen gaan.
- Door beperkt inzicht in elkaars kaders, werkwijzen en toegankelijkheidseisen is het lastig om tot werkbare oplossingen te komen.
- De samenwerking blijft kwetsbaar doordat afspraken en oplossingen vaak afhankelijk zijn van individuele medewerkers in plaats van structurele afspraken.
- De afstemming tussen JJI's, mbo-instellingen, ministeries, ICT-afdelingen en beveiliging is complex en tijdrovend en vertraagt de voortgang voor jongeren.

Welke stappen zijn nu al gezet?

De uitdagingen binnen deze bouwsteen zijn, samen met professionals uit het werkveld (o.a. JJI, DJI, JJI-scholen, mbo-instellingen), onderzocht, wat concrete tips en aanbevelingen heeft opgeleverd (zie bijlage 3); evenals voorbeelden voor de fasering van ICT-toegang. De Aloysius Stichting start de komende twee jaar een brede inventarisatie om te onderzoeken hoe de inzet van ICT binnen de JJI-scholen kan worden versterkt, waarna concrete aanbevelingen volgen. Professionals die knelpunten ervaren rondom ICT-toegang of ICT-gebruik binnen de JJI-scholen kunnen deze melden bij **Jamie Thepass** (jamie.thepass@aloysiusstichting.nl) van de Aloysius Stichting, zodat zij worden meegenomen in deze inventarisatie.

Concrete tips/aanbevelingen

- **Ontwikkel gezamenlijk en eenduidig beleid voor de inzet van ICT in het mbo-onderwijs binnen de JJI**, en leg dit vast in duidelijke protocollen om continuïteit en veiligheid te waarborgen, ook bij personele wisselingen. Bijlage 3 biedt hiervoor leidende principes en aanbevelingen wat betreft werkbare afspraken.
- **Pas een gefaseerd model toe voor ICT-toegang**, waarbij jongeren stap voor stap meer digitale bevoegdheden krijgen naarmate zij laten zien dat zij hier verantwoordelijk mee omgaan.
- **Richt structureel overleg in tussen JJI's, mbo-instellingen en ICT-afdelingen om technische knelpunten gezamenlijk op te lossen en systemen beter op elkaar af te stemmen**. Bijlage 5 helpt om alle relevante partners en contactpersonen in beeld te brengen.
- **Investeer in kennisdeling en benut praktijkvoorbeelden** van effectief ICT-gebruik binnen de JJI.
- **Denk in mogelijkheden binnen de veiligheidskaders** en betrek onderwijs- en ICT-specialisten bij het ontwikkelen van praktische oplossingen.

Bouwsteen 4: Gegevensdeling tussen JJI en mbo-instelling

Wat houdt deze bouwsteen in?

De bouwsteen gegevensdeling tussen JJI en mbo-instelling gaat over zorgvuldig en rechtmatig delen van informatie, zodat jongeren tijdens en na hun verblijf in een JJI een doorlopende leerroute kunnen volgen. Jongeren hebben recht op onderwijs én privacy. Daarom wordt informatie alleen gedeeld wanneer dit nodig is voor passend onderwijs en begeleiding, en wanneer de jongere toestemming geeft (of er een andere wettelijke grondslag is).

Voor mbo-instellingen is tijdige en relevante onderwijsinformatie nodig om aan te sluiten op het niveau, de talenten en de ondersteuningsbehoeften van de jongere. Tegelijk moet onnodige stigmatisering en het delen van overbodige informatie worden voorkomen. Deze bouwsteen ondersteunt instellingen bij het maken van duidelijke afspraken binnen de wettelijke kaders, zodat zij hun zorgplicht en veiligheid kunnen waarborgen zonder de privacy van de jongere te schenden of een nieuwe start te belemmeren.

Het doel van gegevensdeling is om eenduidige afspraken vast te leggen over wat, wanneer, door wie en onder welke voorwaarden informatie gedeeld mag worden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie categorieën gegevens:

- onderwijsinformatie: behaalde certificaten, leerdoelen, motivatie en talenten;
- begeleidingsbehoefte: behoefte aan structuur of sociaal-emotionele ondersteuning;
- signalen voor veiligheid: uitsluitend noodzakelijke informatie voor een veilige plaatsing.

In welke fasen van de reis van de jongeren is deze bouwsteen van belang?

- **Instroom in de JJI:** bij de overdracht van eerdere schoolgegevens richting de JJI-school, zodat het onderwijs daar kan aansluiten op het bestaande niveau en de leerdoelen van de jongere.
- **Verblijf in de JJI:** waar informatie over leerontwikkeling, gedrag en begeleidingsbehoefte van de jongere wordt gedeeld om onderwijscontinuïteit te waarborgen en voor te bereiden op uitstroom.
- **Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs:** het moment waarin noodzakelijke onderwijs- en begeleidingsinformatie vanuit de JJI wordt overgedragen aan het mbo om een veilige en kansrijke start voor de jongere mogelijk te maken. Het gaat daarbij onder meer om het zorgen dat de jongere passend wordt begeleid, risico's beheersbaar blijven en er een goede terugkoppeling plaatsvindt tussen mbo-instelling, JJI-school en eventueel betrokken zorg- of gemeentelijke partners.

Voornamelijk in de overgangs- en nazorgfase zijn heldere afspraken over gegevensdeling van groot belang. Dit om juridische en procedurele duidelijkheid te geven over wat wel en niet gedeeld mag worden en om jongeren te ondersteunen bij een veilige en kansrijke start in het vervolgonderwijs.

Welke uitdagingen in de samenwerking tussen mbo-instellingen en JJI's moet deze bouwsteen oplossen?

- **Onduidelijke juridische basis:** er is geen duidelijke wettelijke grondslag om veiligheids- of gedragsinformatie structureel te delen. Op basis van huidige regelgeving kan er geen convenant tot stand komen dat dekking kan bieden voor het delen van veiligheidsinformatie. Het wordt bovendien als disproportioneel beschouwd om delictsinformatie te delen over een straf die vaak al uitgezeten is, cq over een behandeling of maatregel die is afgerond.
- **Versnipperde verantwoordelijkheden:** partijen weten niet altijd wie mag beslissen over het delen van informatie, wat leidt tot terughoudendheid en vertraging.
- **Geen uniforme werkwijze:** doordat landelijke afspraken of convenanten ontbreken, ontstaan verschillende regionale praktijken en het risico op onzorgvuldige omgang met gegevens.
- **Spanningsveld tussen privacy en veiligheid:** mbo-instellingen hebben informatie nodig voor een veilige plaatsing en begeleiding, terwijl jongeren recht hebben op privacy en een nieuwe start zonder stigmatisering.
- **Onzekerheid in belangrijke fasen:** vooral bij overgang en nazorg is onduidelijk welke informatie gedeeld mag worden, waardoor begeleiding soms tekortschiet.

Welke stappen zijn al gezet?

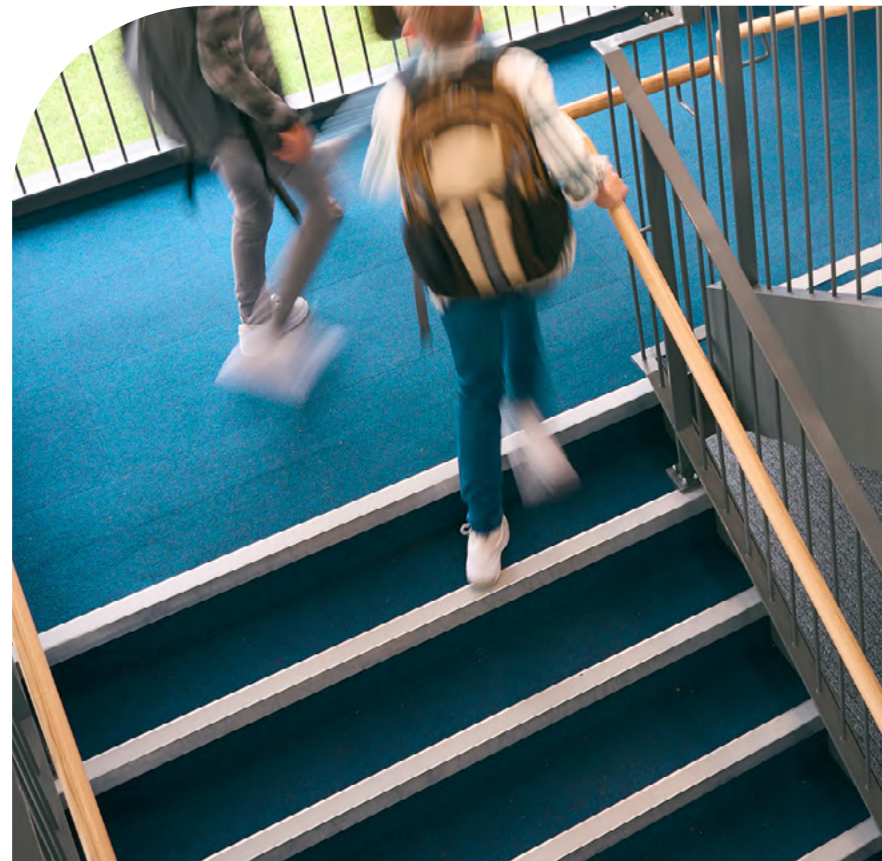
In het kader van dit traject zijn gezamenlijk met de MBO-raad uitgebreide verkennende gesprekken gevoerd met verschillende ketenpartners om de mogelijkheden voor zorgvuldige informatiedeling tussen JJI-scholen en mbo-instellingen in kaart te brengen. Daarnaast is een DPIA-traject doorlopen om scherp te krijgen welke ruimte er binnen de huidige juridische kaders is voor informatiedeling tussen JJI's en mbo-instellingen.

Juridische beperkingen

Uit deze verkenning blijkt dat het juridisch niet mogelijk is om eenduidige en generieke regels vast te leggen voor het delen van veiligheidsrelevante informatie door JJI-scholen met mbo-instellingen. De wettelijke kaders, met name de AVG², UAVG³ en de Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen, bieden hier weinig tot geen ruimte voor. Instellingen moeten daarom per situatie beoordelen welke informatie noodzakelijk en proportioneel is, en altijd werken met toestemming van de jongere (tenzij er een andere wettelijke grondslag is).

Gezamenlijke verkenning

Parallel hieraan is intensief overleg gevoerd met deskundigen en (privacy)juristen van de JJI-scholen, DJI, de MBO Raad, het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van OCW. In deze overleggen is gezamenlijk verkend welke handelingsmogelijkheden binnen het huidige wettelijk kader wel bestaan, en welke aanpassingen op de UAVG mogelijk zouden kunnen bijdragen aan het oplossen van de gesignaleerde knelpunten rondom informatiedeling.

² Sinds 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vervangt. De AVG waarborgt zowel de bescherming van persoonsgegevens als het vrije verkeer daarvan binnen de EER.

³ Elk EER-land moet op een aantal punten onder de AVG zelf nog wetgeving maken. In Nederland is dit voor een belangrijk deel gebeurd in de Uitvoeringswet AVG (UAVG).

Concrete tips/aanbevelingen

- **Voorkom stigmatisering en bevorder vertrouwen:** vraag toestemming van de jongere en formuleer informatie toekomstgericht, gericht op kansen en begeleidingsbehoeften in plaats van achtergrond. JJI-scholen: bespreek in de warme overdracht met de jongere waarom het helpt dat het mbo bepaalde informatie heeft; dit vergroot vertrouwen en transparantie.
- **Leg uniforme afspraken vast in een handreiking:** hiermee wordt het duidelijk wat, wanneer, door wie en onder welke voorwaarden informatie gedeeld mag worden. De Handreiking delen van signalen van zorgwekkend gedrag van studenten en de bijbehorende DPIA kunnen hierbij als voorbeeld dienen.

Scan de QR code en
ga naar de handreiking!

- **Beperk gegevensdeling tot het noodzakelijke:** maak onderscheid tussen onderwijsinformatie, begeleidingsbehoeften en strikt noodzakelijke veiligheidsinformatie, en deel alleen wat bijdraagt aan een veilige en kansrijke plaatsing.

- **Richt informatie vanuit de JJI-school aan de mbo-instelling duidelijk en toekomstgericht in:** zorg dat informatie die naar de mbo-instelling gaat primair ziet op wat een jongere nodig heeft om onderwijs succesvol te kunnen volgen: structuur, ondersteuning, leerdoelen, motivatie, talenten. Vermijd informatie die niet relevant is voor duurzame onderwijsdeelname.
- **Borg zorgvuldigheid via vaste contactpersonen:** wijs bijvoorbeeld zorg- of veiligheidscoördinatoren aan die verantwoordelijk zijn voor correcte gegevensdeling en afstemming en opvolging tussen JJI, de mbo-instelling en gemeenten. Denk er ook aan een zorgcoördinator of mentor te koppelen aan de jongere als vaste gesprekspartner, bijvoorbeeld met een contactmoment eens per een à twee weken.
- **Investeer in kennis van zorg- en veiligheidscoördinatoren:** zorg dat coördinatoren goede kennis hebben van de JJI-doelgroep, privacykaders, mogelijkheden voor ondersteuning, en wat jongeren nodig hebben om succesvol in te stromen en deel te nemen aan regulier onderwijs.
- **Bouw voort op bestaande regionale samenwerkingen:** versterk deze met heldere afspraken over privacy, zorg en veiligheid.
- **Blijf investeren in juridische en ethische duiding:** richt je op wat wél gedeeld mag worden, binnen de privacykaders. Volg ontwikkelingen rond aanpassing van de (U)AVG voor een structurele wettelijke grondslag.

Bouwsteen 5: Doorstroom naar regulier mbo-onderwijs

Wat houdt deze bouwsteen in?

De bouwsteen doorstroom naar regulier mbo-onderwijs richt zich op het versterken van de overgang van onderwijs binnen de JJI naar het mbo. Voor jongeren die uitstromen uit de JJI, is een soepele doorstroom naar het mbo van groot belang voor hun leerloopbaan en toekomstperspectief. In de praktijk verloopt die overgang vaak moeizaam door versnipperde samenwerking, onduidelijke verantwoordelijkheden en omdat begeleiding regelmatig stopt bij de poort van de inrichting. Jongeren missen daardoor een warme overdracht, raken uit beeld of vallen vroegtijdig uit. Deze bouwsteen biedt een aanpak om dat te verbeteren.

Het uiteindelijke doel van de bouwsteen is dat jongeren na hun verblijf in een JJI met voldoende voorbereiding, begeleiding en vertrouwen kunnen terugkeren naar het regulier mbo-onderwijs. Door afspraken, overdracht en structurele samenwerking tussen alle betrokken partijen wordt de kans vergroot dat jongeren hun opleiding succesvol vervolgen en duurzaam deelnemen aan de samenleving.

In welke fasen van het traject van de jongeren binnen een JJI is deze bouwsteen van belang?

- **Instroom in de JJI:** beperkte rol, maar vroege afstemming tussen gemeente, jeugdreclassering en het mbo helpt om onderwijs- en nazorgperspectief direct mee te nemen.
- **Verblijf in de JJI:** voorbereiding op de overgang start. JJI-school, het mbo en reclassering stemmen tijdig af, maken een toekomstplan en leggen contact voor een warme overdracht.
- **Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs:** kernfase van de bouwsteen. Continuïteit van begeleiding, duidelijke regie en goed contact tussen partijen zijn essentieel om uitval te voorkomen en schooldeelname vast te houden.

Welke uitdagingen in de samenwerking tussen mbo-instellingen en JJI's moet deze bouwsteen oplossen?

- Samenwerking tussen JJI's, mbo-instellingen en ketenpartners is niet overal structureel geregeld en vaak afhankelijk van informele contacten.
- Rollen en verantwoordelijkheden bij voorbereiding, overdracht en nazorg zijn niet altijd duidelijk, waardoor regie ontbreekt.
- Na uitstroom valt begeleiding regelmatig weg, met het risico dat jongeren uit beeld raken of voortijdig uitvallen.
- Overdracht van onderwijsinformatie verloopt niet altijd tijdig of volledig, wat kan leiden tot misverstanden bij instroom.
- Mbo-instellingen ervaren handelingsverlegenheid over hoe zij jongeren uit detentie passend kunnen ontvangen en begeleiden.
- Praktische belemmeringen, zoals beperkte instroommomenten, ingewikkelde toelatingsprocedures en onduidelijkheid rond de VOG, vertragen de overgang.
- Onderwijs, zorg en justitie sluiten nog onvoldoende op elkaar aan, waardoor een doorlopende lijn in begeleiding ontbreekt.

Welke stappen zijn al gezet?

Samen met professionals uit onderwijs, justitie en zorg zijn de belangrijkste uitdagingen in kaart gebracht waar de doorstroom naar het mbo (vaak) stopt. Daaruit blijkt dat onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden in elke fase van het traject tot vertraging leidt.

Doorstroomroutekaart

Om dit te doorbreken is een doorstroomroutekaart ontwikkeld (bijlage 4), waarin per fase de activiteiten staan beschreven. Samenwerkingspartners kunnen hiermee hun regionale werkwijze eenduidig vastleggen. Daarnaast is een format voor een netwerkkaart toegevoegd, die partijen met hun samenwerkingspartners kunnen invullen (zie bijlage 5).

Samenwerking met Justis

Als onderdeel van deze bouwsteen is er in samenwerking met Justis, die verantwoordelijk is voor het toekennen en beoordelen van VOG's, een uitgebreide voorlichting gegeven. Er is vaak veel meer mogelijk dan veelal verondersteld, ook voor jongeren met een strafblad. Er is ingegaan op de overwegingen die de al dan niet een rol spelen bij de screening en toekenning van een VOG, o.a. de zienswijze, de terugkijktermijn, de relevantie, het soort delict, de mogelijkheden voor bezwaar. De presentatie is met de deelnemers gedeeld. Wie hierover meer wilt weten, kan contact opnemen met Justis (zie concrete tips/aanbevelingen hiernaast)

Oplossingen doorstroom

Naast deze stappen wordt er in de praktijk al gewerkt aan oplossingen om de doorstroom van jongeren uit de JJI te verbeteren. Zo onderzoekt de Aloysius Stichting samen met JJI De Hartelborgt hoe jongeren tijdens hun verlofperiode vaker stage kunnen lopen, zodat zij voor uitstroom ervaring opdoen in een echte leeromgeving. Ook werkt het impactteam van de Aloysius Stichting aan een breed nazorgmodel (ook voor de gesloten jeugdzorg), dat de komende periode verder wordt uitgewerkt. Tot slot is er in de sector een ontwikkeling richting een wettelijke zorgplicht voor onderwijs en werk, waardoor instellingen explicieter verantwoordelijk kunnen worden voor een goede overgang.

Versterken samenwerkingen JJI's & mbo-instellingen

Concrete tips/aanbevelingen

- **Hanteer een eenduidige werkwijze per fase:** leg taken, rollen en contactmomenten vast met de doorstroomroutekaart (bijlage 4) en borg dit in samenwerkingsprotocollen.
- **Wijs een vast aanspreekpunt aan:** wijs per organisatie een verbindingsofficier aan voor snelle, betrouwbare informatie-uitwisseling, in lijn met de bouwsteen Verbindingsofficier.
- **Vroegtijdige betrokkenheid:** betrek mbo-instelling en jeugdreclassering al tijdens het verblijf in de JJI, zodat voorbereiding op doorstroom onderdeel is van het hele traject.
- **VOG-duidelijkheid:** informeer scholen en jongeren helder over mogelijkheden en ondersteun bij aanvragen om teleurstellingen te voorkomen; Justis biedt voorlichting, een VOG-check en contact via vog.voorlichting@justis.nl (zie www.justis.nl).
- **Nazorg borgen:** plan vaste contactmomenten in de eerste weken na uitstroom en stuur begeleiding tijdig bij.
- **Regionaal samenwerken en leren:** organiseer structureel overleg en deel werkende afspraken en voorbeelden.
- **Jongere centraal:** werk vanuit het toekomstperspectief van de jongere en zorg voor een doorlopende lijn tussen onderwijs, zorg en justitie.
- **Ondersteun doorstroom via inschrijving bij de mbo-partnerschool van de JJI:** laat de verbonden mbo-school de jongere waar mogelijk inschrijven, zodat overdracht naar regulier mbo eenvoudiger en zonder administratieve belemmeringen verloopt.

Trajectknooppunten bij o.a. Den Hey-Acker en De Hartelborgt

In RJI Den Hey-Acker en RJI De Hartelborgt komen de inrichting en de JJI-school wekelijks samen om het traject van jongeren te bespreken en gezamenlijk te bepalen wat een passende uitstroombestemming is. Deze structurele overleggen zijn recent nieuw leven ingeblazen. Ze dragen bij aan een betere verbinding tussen onderwijs en jeugdinrichting, maar vragen gezien de druk op de organisaties om voortdurende aandacht om duurzaam geborgd te blijven.

De trajectknooppunten vormen een belangrijke schakel voor een goede doorstroom vanuit de JJI naar regulier mbo onderwijs, en daarmee voor het ontwikkelperspectief van de jongeren. Vanuit de praktijk is het idee geopperd om het overleg periodiek uit te breiden met vertegenwoordigers van mbo-scholen en organisaties die betrokken zijn bij nazorg, zoals de reclassering, het Veiligheidshuis en wijkteams.

Mentor XXL (Kompas College, RJI De Hartelborgt, Spijkenisse)

Het Kompas College in Spijkenisse heeft de pilot Mentor XXL ontwikkeld: een vernieuwende aanpak waarin een medewerker met een uitgebreide mentorrol jongeren vanuit de Rijks Justitiële Jeugdinrichting De Hartelborgt begeleidt bij hun terugkeer in de samenleving. Waar regulier mentoraat stopt bij de schoolpoort, biedt Mentor XXL continuïteit: de mentor bereidt de overgang naar “buiten” voor en ondersteunt jongeren richting vervolgonderwijs, werk, begeleid wonen of wijkteam. Jongeren ervaren dit “niet losgelaten worden” als bijzonder en essentieel; het gevoel gezien en gehoord te worden blijkt voor hen de grootste meerwaarde. Contact loopt vaak twee tot drie maanden door na uitstroom, soms langer, en omvat zowel praktische ondersteuning als emotionele nabijheid.

Voor succesvolle toepassing van deze aanpak zijn enkele randvoorwaarden duidelijk. Binnen de organisatie is **structurele tijd en ruimte** nodig om mentortaken goed uit te voeren. Daarnaast vraag het om enige flexibiliteit rondom de werkuren van mentoren, omdat zij regelmatig buiten reguliere werktijden contact leggen (jongeren zijn overdag namelijk als het goed is bezig met school en/of werk). De **rol van de mentor** moet helder zijn binnen de JJI, als aanvullende schakel naast ITB en reclassering. Bovendien zijn **structurele financiële middelen** nodig om de benodigde capaciteit te borgen. Een aanvullende voorwaarde is een **divers en complementair**

mentorteam, zodat jongeren kunnen worden gekoppeld op basis van behoefte en vertrouwen. Tot slot is het belangrijk dat **mentoren jongeren al uit de klas** kennen; het regelmatige lescontact vergroot het vertrouwen en maakt vroege signalering van behoeftes aan een mentor mogelijk.

De eerste ervaringen met Mentor XXL zijn positief: jongeren voelen zich gesteund in een kwetsbare periode en vinden sneller hun weg naar onderwijs of ondersteuning buiten Tegelijkertijd bevindt dit veelbelovende initiatief zich nog in de ontwikkelfase en vraagt het om verdere uitwerking en bredere implementatie om de effecten duurzaam aan te tonen.

Meer informatie?

Voor meer informatie of vragen over deze aanpak? Neem contact op met **Fredie van den Burg - de Bruijne** (fredie.debruijne@aloysiusstichting.nl).

Aanbevelingen en vervolgstappen

Het versterkingstraject laat zien dat er betrokkenheid is bij JJI-scholen, mbo-instellingen, gemeenten, reclassering en ketenpartners. Tegelijkertijd blijkt dat structurele borging, bestuurlijke afspraken en duidelijke verantwoordelijkheid van groot belang zijn om duurzame verbetering te realiseren.

Formaliseer samenwerking via bestuurlijke convenanten en/of regionale afspraken

Zorg dat de samenwerking tussen JJI-scholen en mbo-instellingen niet afhankelijk blijft van individuele inzet. Om continuïteit te waarborgen, is formalisering nodig via bestuurlijke convenanten of regionale samenwerkingsafspraken. Daarbij gaat het onder meer om:

- bestuurlijke afspraken of een convenant;
- een vaste overlegstructuur;
- duidelijke rollen en verantwoordelijkheden;
- een herkenbaar regionaal aanspreekpunt.

Dit maakt samenwerking voorspelbaar en voorkomt dat initiatieven stilvallen bij personele wisselingen.

Aanbevelingen en vervolgstappen

Verschillende praktijkvoorbeelden laten zien hoe uitdagingen rond jongeren in een JJI kunnen worden aangepakt. Om deze initiatieven te versterken, op te schalen en vergelijkbare of nieuwe aanpakken in andere delen van het land te ontwikkelen, is meer

duidelijkheid nodig over welke subsidies en financieringsstromen hiervoor kunnen worden benut. OCW en de MBO Raad zorgen voor duidelijkheid over welke middelen kunnen worden ingezet (incl. inzicht in welke nog beschikbaar zijn op dat moment), bijvoorbeeld binnen:

- kansengelijkheid;
- re-integratie, arbeidstoeleiding en praktijkleren;
- middelen voor regionale samenwerking;
- financiering binnen de nieuwe wet voor de overgang van school naar duurzaam werk.

Borg de functie van verbindingsofficier

De verbindingsofficier speelt een sleutelrol in het verbinden van partijen, het bewaken van informatie- en zorgcontinuïteit en het ondersteunen van veilige plaatsing van jongeren. Door deze rol, door middel van het functieprofiel (bijlage 1), structureel te beleggen binnen bestaande functies, kunnen de partijen elkaar gemakkelijker vinden en blijft kennis behouden.

Verbeter digitale toegang en ICT-infrastructuur

De beperkte digitale toegang in JJI's vergroot de afstand tot regulier onderwijs. Het is wenselijk dat onderwijs binnen de JJI's digitaal beter aansluit bij het MBO, binnen veilige kaders. Afstemming over ICT-voorzieningen, examenaafname en veilige toegang tot leermiddelen, helpt om onderwijscontinuïteit voor de jongere te behouden.

Ontwikkel een structureel onderwijsdoorstroommodel

De overgang van verblijf in een JJI naar onderwijs vraagt om meer langdurige begeleiding en warme overdracht. Initiatieven zoals Mentor XXL (Kompas College) en Project Unlocked (Albeda) zijn voorbeelden van hoe dit in de praktijk kan werken. Het delen van dergelijke werkwijzen, bijvoorbeeld via een kennisnetwerk waarin scholen en instellingen ervaringen, formats en contactpersonen kunnen delen, kan andere regio's ondersteunen bij het versterken van hun aanpak.

Risico's en aandachtspunten

Ondanks de behaalde verbeteringen en inzet van de betrokkenen in het veld, blijven er diverse risico's en aandachtspunten bestaan die de duurzame uitvoering en borging van de samenwerking kunnen belemmeren. In het bijzonder zien we de aandachtspunten:

- **Risico op stigmatisering:** onzorgvuldige communicatie over veiligheidsinformatie kan leiden tot her etikettering van jongeren.
- **Kwetsbare continuïteit:** de afhankelijkheid van sleutelfiguren maakt netwerken fragiel; personele wisselingen kunnen samenwerking doen wegvallen.
- **Digitale ongelijkheid:** zolang ICT-toegang binnen JJI's beperkt blijft, groeit de kloof met regulier onderwijs.

Kansen voor voortzetting en verdere ontwikkeling

Op basis van de ervaringen binnen dit traject zijn er meerdere kansen geïdentificeerd voor vervolg en duurzame ontwikkeling. Deze kansen kunnen door scholen en samenwerkingspartners benut worden, afhankelijk van de regionale context en mogelijkheden.

1. **Kennisdeling en uitwisseling:** in verschillende regio's bestaan initiatieven waarin JJI-scholen, mbo-instellingen en ketenpartners kennis en ervaringen delen. Door hierop voort te bouwen en elkaar actief op te zoeken, kunnen professionals leren van bestaande werkwijzen en casuïstiek. Initiatieven zoals Stroomop laten zien dat structurele uitwisseling bijdraagt aan meer begrip en betere afstemming.
2. **Gezamenlijke uitgangspunten voor samenwerking:** het expliciteren van gezamenlijke uitgangspunten helpt om verwachtingen te verduidelijken en ruimte te bieden voor maatwerk. Dit kan bijvoorbeeld door regionaal vast te leggen dat organisaties zich gezamenlijk inzetten voor deze doelgroep en bestaande 'olifantenpaadjes' benutten en borgen.
3. **Doorontwikkeling handreiking naar duidelijke onderwijsrichtlijnen:** gebruik de resultaten van dit project als basis voor praktische onderwijsrichtlijnen waarin juridische, organisatorische en ethische kaders worden gecombineerd.
4. **Onderzoek en monitor:** onderzoek met samenwerkingspartners de effecten van samenwerking op onderwijsdeelname, schooluitval en recidive op deze kleine doelgroep, om de meerwaarde empirisch te onderbouwen en daarin mogelijk positieve cijfers te delen om positief gedrag te stimuleren (een veel toegepaste techniek binnen de gedragsverandering, social proof).
5. **Meer bekend maakt meer bind:** de doorstroom vanuit de JJI naar het mbo betreft een kleine groep jongeren. Onbekendheid met hun ondersteuningsbehoeften leidt bij mbo-teams soms tot onnodige terughoudendheid of onzekerheid. Structurele uitwisseling tussen JJI-scholen en mbo-instellingen, waarbij JJI-docenten hun expertise delen over het begeleiden en lesgeven van deze jongeren, helpt om handelingsverlegenheid te verkleinen en de overgang voor jongeren te versterken.

Bijlagen

Bijlage 1: Functieprofiel verbindingsofficier

Kerntaken

- Het onderhouden van communicatie tussen betrokken partijen.
- Vertrouwelijke informatie ontvangen/bespreken (binnen wat wettelijk toegestaan is). Vergelijking met commissie stiekem.
- Het coördineren van gezamenlijke activiteiten.
- Het fungeren als eerste aanspreekpunt voor informatie-uitwisseling/doorverwijzing.
- Het bevorderen van samenwerking en wederzijds begrip tussen de betrokken partijen.
- Zorgen voor kennisdeling/professionalisering

Beleidsondersteuning

- Stelt toelichtingen en inhoudelijke stukken op die de verbinding betreffen tussen JJI's en het mbo i.v.m passend onderwijs voor de betreffende doelgroep.
- Houdt zicht op de hoogte van ontwikkelingen op het eigen aandachtsgebied en signaleert knel- en aandachtspunten en relevante (beleids-, of vak-) informatie en informeert anderen daarover.
- Zorgt voor standaardisering, invoering en evaluatie van (werk)processen en richtlijnen en doet verbetervoorstellen ten behoeve van het verbeteren van de samenwerking JJI's en mbo-instellingen.

Preventie van veiligheidsincidenten

(indien in combinatie met de rol veiligheidsfunctionaris)

- neemt deel aan specialistische intakes bij studenten met een veiligheidsrisico en beoordeelt welke aanpak nodig is.
- Registreert veiligheidsincidenten in een geautomatiseerd systeem. Signaleert trends en doet voorstellen om de veiligheid te verbeteren.
- Verzorgt of laat (gast)lessen verzorgen rondom het voorkomen van incidenten, criminaliteit en andere zaken die de veiligheid betreffen.
- Schat risico's in op basis van informatie van externen en internen en doet voorstellen voor de aanpak.
- Geeft voorlichting over veiligheid en veiligheidsrisico's aan studenten en medewerkers.

Casemanager bij veiligheidsincidenten

(indien in combinatie met de rol veiligheidsfunctionaris)

- Is aanspreekpunt voor medewerkers en management bij veiligheidsincidenten.
- Betrekt indien nodig (externe) partijen, zoals leerplicht, politie, reclassering, zorg coördinatoren.
- Rapporteerde aan en overlegt met de integraal veiligheidsmanager over de aanpak en/of opschaling van het incident.
- neemt deel aan het lokale crisisteam als adviseur.

Bijlage 2: Beslismodel bij inschrijving jongere in het reguliere mbo-onderwijs na de JJI

Relevante aspecten:

- Veiligheidsrisico's voor docenten en medeleerling en/studenten (met name agressie, gewelddadig gedrag), wat is nodig op school om veiligheid docenten en studenten te waarborgen?
- Mogelijkheden voor onderwijs (ook met oog op VOG) en benodigde extra begeleiding; is regulier onderwijs mogelijk of is aangepast of kleinschalig onderwijs nodig of extra scholing/bijspijkeren i.v.m. achterstanden?
- Benodigde extra psychosociale begeleiding/praktische ondersteuning (bijv. op gebied van verslaving, schulden, huisvesting, depressie, gedragsproblemen).
- De hulpverlening die er is voor de jongere (trajectbegeleider, jeugdzorg, therapie).
- De privé situatie (ouders, leefomgeving, woonomstandigheden, sociaal netwerk en daarin beschikbare hulp).

Advies voor maatregelen en ondersteuning t.b.v. een passende onderwijsplek:

Kruis aan bij welk van de volgende aspecten extra aandacht nodig is en licht toe wat nodig is in het onderwijs waar de jongere onderwijs gaat volgen.

1. Persoonsprofiel en onderwijsbehoefte

Opleidingsniveau en leerachterstanden

- Voorgaande onderwijsresultaten en/of leerachterstanden
- Behoeftte aan extra begeleiding in taal, rekenen, studievaardigheden of anders.

Toelichting; wat is nodig:.....

Beroepsinteresses en motivatie

- Passende opleiding op basis van interesses en arbeidsmarktkansen en mogelijkheden om VOG te krijgen.
- Motivatie voor leren en/of werken.

Toelichting; wat is nodig:.....

Sociale en emotionele ontwikkeling

- Zelfregulatie, sociale vaardigheden
- Behoeftte aan begeleiding bij sociale interacties

Toelichting; wat is nodig:.....

2. Randvoorwaarden voor veilig en kansrijk functioneren in het mbo

Omgaan met grenzen, spanning en conflictsituaties

- Behoeftte aan voorspelbaarheid en duidelijke afspraken
- Ondersteuning bij emotieregulatie of conflicthantering
- Aanspreekpunt of mentorrol bij oplopende spanning

Toelichting; wat is helpend voor deze jongere in het mbo:
.....

Inbedding in de leer- en groepsomgeving

- Begeleiding bij sociale interactie en groepsdynamiek
- Aandachtspunten voor plaatsing in een klas of opleiding

Toelichting; wat draagt bij aan een positieve deelname aan de opleiding:.....

Continuïteit, aanwezigheid en zelfregie in studie en schooldeelname

Beschrijf welke ondersteuning en afspraken bijdragen aan regelmatige aanwezigheid en stabiele deelname aan het onderwijs.

Denk aan:

- Behoeftes aan structuur in het dag- en weekritme
- Aandachtspunten rondom belastbaarheid en prikkelgevoeligheid
- Ondersteuning bij het tijdig signaleren van terugval of overbelasting

Toelichting; wat helpt deze jongere om aanwezig te blijven en zijn of haar opleiding vol te houden:.....

3. Ter vervanging van Veiligheidsmaatregelen en crisis interventies

Heldere kaders en afspraken voor een voorspelbare en veilige leeromgeving

- Duidelijkheid over gedragsverwachtingen en huisregels binnen de opleiding
- Afspraken over wie het eerste aanspreekpunt is bij zorgen of vragen
- Momenten van evaluatie en afstemming tussen onderwijs en begeleiding
- Signalen die aanleiding geven om extra ondersteuning te organiseren
- Werkwijze voor het betrekken van aanvullende expertise, indien nodig

Toelichting; welke afspraken en contactlijnen dragen bij aan een stabiele en veilige start in het mbo:

4. Plaatsingsbesluit en monitoring

Geschiktheid van de onderwijsomgeving

- Passend mbo-aanbod (regulier, entreeopleiding, praktijkgericht of aangepaste leerroute)
- Afstemming met docenten en schoolleiding over eventuele risico's

Toelichting; wat is nodig:.....

Opstellen van een individueel begeleidingsplan

- Concrete afspraken over begeleiding en terugvalpreventie
- Periodieke evaluatie met student, school en betrokken hulpverleners

Toelichting; wat is nodig:.....

Evaluatie en bijstelling

- Regelmatige evaluatie van leerprestaties, gedrag en welzijn
- Indien nodig doorverwijzing naar een andere vorm van onderwijs of ondersteuning

Toelichting; wat is nodig:.....

Mogelijke uitwerking in de praktijk:

- **Groene status:** Jongere kan instromen in regulier mbo met (lichte) ondersteuning
- **Oranje status:** Jongere heeft extra ondersteuning nodig in een kleinschalige setting of maatwerktraject
- **Rode status:** Jongere kan nog niet instromen in het mbo en heeft eerst een alternatieve route nodig, zoals dagbesteding, praktijkleren of aanvullende zorg

Bijlage 3: Gebruik van ICT in de JJI door jongeren die mbo-onderwijs volgen

In het mbo-onderwijs is ICT niet meer weg te denken. En niet alleen als leermiddel of leerplatform, maar digitale vaardigheden verwerven is een verplicht onderdeel van het curriculum, ook in de JJI. Jongeren die in een JJI verblijven zijn voor het volgen van onderwijs afhankelijk van het regime, dat ICT-beperkingen met zich meebrengt. Diverse ministeries maken regelgeving, richten systemen in en nemen beslissingen. In de praktijk van de JJI-school komen die allemaal bij elkaar. Dit basisdocument geeft de belangrijkste leidende principes weer om te bevorderen dat jongeren die in de JJI een mbo-opleiding volgen, dit zo goed mogelijk kunnen doen.

Leidende principes

- Het mbo-onderwijs in de JJI wordt zo regulier mogelijk aangeboden.
- Digitale geletterdheid is onderdeel van het onderwijs in de JJI.
- Examens worden zo veel mogelijk zelfstandig afgenomen in de JJI (is officiële examenafname-locatie).
- Betrokkenen denken in mogelijkheden en kansen.
- Er is balans tussen veiligheid en participatie.
- Er is blijvend aandacht voor pedagogisch handelen, ook als jongeren fouten maken.
- Er is een overlegstructuur en samenwerking tussen JJI en mbo over inzet van ICT waarbij wederzijdse openheid is over verantwoorde inzet van ICT.
- De (technische) mogelijkheden die er zijn worden benut in samenwerking met specialisten in het mbo, JJI en bij voorkeur met gespecialiseerde externe partners.

Wat is aan te bevelen vanuit de JJI?

- Beleid in omgaan met ICT in het mbo-onderwijs, zodat de werkwijze voor alle betrokkenen eenduidig is en niet afhangt van standpunten en expertise van individuen.
- Moderne apparatuur en online apps.
- Mbo-instellingen op de hoogte brengen dat hun software, als deze gebruikt wordt, opgenomen wordt en misschien eerst goedgekeurd moet worden.
- Mogelijkheid tot opnemen bewijslast (spreekexamens)
- Meekijk- en opnamesoftware.
- De mogelijkheid tot webfiltering.
- Aandachtspunt: JJI's werken met inlogbeperkingen en IP-beperkingen.
- Werken met fasen waarin studenten gaandeweg meer ICT-bevoegdheden krijgen (zie voorbeeld).
- Een ICT-expert die apparaten en apps beheert en toeziet op verantwoord gebruik van ICT en ICT-bevoegdheden op maat toekent aan studenten.
- Een contactpersoon voor het mbo om te communiceren over ICT-restricties, ook van individuele studenten.

Wat is aan te bevelen vanuit het mbo?

- Beleid in het bieden van mbo-onderwijs aan jongeren in de JJI (inclusief inzet van ICT), zodat de werkwijze voor alle betrokkenen eenduidig is en niet afhangt van standpunten of expertise van individuen.
- Flexibiliteit en maatwerk in het onderwijsaanbod voor mbo-studenten in de JJI, zoals bij aanwezigheidsplicht, in volgorde van vakken en bij momenten van en vormen van examinering.
- Creativiteit bij het bedenken van alternatieven als ICT-restricties de voortgang van de opleiding belemmeren of als ICT juist een oplossing biedt, bijvoorbeeld een

bedrijfssimulatie als praktijkopdrachten buiten de JJI niet mogelijk zijn.

- Een contactpersoon voor de JJI om te communiceren over ICT-restricties, ook van individuele studenten.
- Eigenaarschap voor de studenten door alternatieve inlogmethodes vrij te geven voor leerlingvolgsystemen van ROC's (anders dan MFA⁴ via authenticator).
- Eenduidige inschrijf methode voor JJI studenten (bijv. zonder digiD).

Toelichting:

Een whitelist is een lijst van websites die benaderd mogen worden, sites die niet op de lijst staan zijn niet te benaderen. Een blacklist is een lijst van websites (of categorieën) die niet benaderd mogen worden, alle sites zijn normaal te benaderen tenzij ze op de blacklist staan.

Voorbeeld van fasen waarmee Aloysius stichting werkt, van weinig bevoegdheden (A1) tot en met volledige bevoegdheden (B2/D1-2).

	A1	A1Q/A2	B1	B2/D1-2
Filter type	Whitelist	Whitelist	Categorieën	Categorieën
Lokale office/apps	X	X	X	X
Online apps (duolingo, lesson-up, etc.)	X (alleen whitelist)	X (alleen whitelist)	X	X
Online office (digitaal portfolio)	-	X (eigen SharePoint)	X (eigen SharePoint)	X
Online (ext.) school omgeving	-	X (alleen whitelist)	X	X
Docent-loos inleveren	-	X	X	X
Google (gefilterd)	-	-	X	X
LVS (magister etc.)	-	X (alleen whitelist)	X	X
Mailing	-	-	-	X
Teams	-	-	-	X
Online examens	X (alleen whitelist)	X (alleen whitelist)	X	X

⁴ Multifactor authenticatie = Dat er bij het inloggen naast de gebruikersnaam en het wachtwoord, gevraagd wordt om een code of goedkeuring op een ander apparaat. Bijv. telefoon, sms of keygenerator.

Bijlage 4: Routekaart

Voor deze doorstroomroutekaart hebben we de volgende uitgangspunten meegekregen van betrokkenen.

- **De jongere centraal.** De wensen, mogelijkheden en het verhaal van de jongere vormen het vertrekpunt. Onderwijs, zorg en justitie werken samen aan één plan dat aansluit bij zijn of haar toekomstperspectief.
- **Vroegtijdige en structurele samenwerking.** Betrokken partners (JJI, onderwijs, reclassering, gemeente) worden zo vroeg mogelijk en onderhouden doorlopend contact. Ook ouders /opvoeders worden zo vroeg mogelijk actief betrokken.
- **Warme overdracht en doorlopende begeleiding.** Overgang van detentie naar vervolgonderwijs is persoonlijk en zorgvuldig. Jongeren worden niet losgelaten, maar actief begeleid naar de volgende stap.
- **Heldere regie en verantwoordelijkheid.** In elke fase is duidelijk wie de regie voert, wie acties uitvoert en wie wordt geïnformeerd. Taken en contactmomenten zijn transparant en vastgelegd.
- **Bestaande structuren en afspraken worden optimaal benut.**
- **Kwaliteit en continuïteit van onderwijs.** Onderwijs en arbeidsperspectief maken vanaf dag één deel uit van het traject. Maatwerk, flexibiliteit en goede afstemming tussen JJI-school en mbo staan centraal.

Korte inleiding bij doorstroom routekaart

Deze routekaart maakt in één overzicht zichtbaar wie betrokken zijn bij de doorstroom van jongeren vanuit een JJI naar vervolgonderwijs binnen het reguliere mbo en welke rollen zij in elke fase vervullen. Alle ketenpartners, zoals JJI-scholen, JJI-justitieel, mbo-instellingen, (jeugd) reclassering en gemeenten, kunnen het format invullen vanuit hun eigen positie in het proces. Door met één gedeelde structuur te werken ontstaat een actueel en vergelijkbaar beeld van het regionale netwerk, met helderheid over contactpersonen, rollen en

verantwoordelijkheden. Enkele functies zijn als specifiek aangeduid omdat deze alleen door bepaalde partijen kunnen worden ingevuld.

Tips voor gebruik

- **Vul de routekaart gezamenlijk in** met de partners die direct rondom de jongere betrokken zijn. Dit bevordert gedeeld eigenaarschap en eenduidigheid.
- **Houd de kaart jaarlijks actueel.** Wijzigingen in organisatiestructuur, contactpersonen of regionale werkwijzen komen regelmatig voor en kunnen gevolgen hebben voor de samenwerking.
- **Gebruik de kaart als gespreksinstrument** om rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden te verduidelijken, zowel bij de start van samenwerking als bij nieuwe casussen.
- **Maak afspraken over terugkoppeling en opvolging**, zodat duidelijk is hoe en wanneer partners elkaar informeren en welke acties in elke fase worden verwacht.

Bijlage 4: Routekaart

Tijdlijn	Fase 1 - Instroom in de JJI		Fase 2 - Verblijf in de JJI					Fase 3 - Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs		
	Aanhouding en inverzekerings- telling	Voorgeleiding en besluit	Eerste week	Eerste drie weken	Tussen-periode	Tussen-periode	Reststraf van 3 maanden	Net buiten	Al even buiten	Langer buiten
Gebeurtenissen	Opgepakt door de politie. Aantal dagen vast op bureau.	Naar de rechter. Die bepaalde dat ik (voorlopig) vast moest blijven zitten.	Wennen in de JJI, intake gesprek, administratie.	Allemaal gesprekken met me voeren om een perspectiefplan op te stellen.	Mijn dag begint elke dag om 7.00 uuren ik volg zes uur onderwijs.	Ik mag op verlof en doe examens.	Bereid me voor op naar buiten gaan in een scholings- en trainings- programma (STP).	Ik sta definitief buiten. Ik schrijf me in bij een mbo, maar moet wachten.	Ik start met de eerste dag school bij het mbo.	Ik ben bezig met m'n eerste jaar mbo. Dat gaat met vallen en opstaan.
Kernactie per fase										
Rol/verantwoordelijk										

Fase 1 - Instroom in de JJI

Tijdlĳn	 Fase 1 - Instroom in de JJI	
	Aanhouding en invezekeringstelling	Voorgeleiding en besluit
Gebeurtenissen	Opgepakt door de politie. Aantal dagen vast op bureau.	Naar de rechter. Die bepaalde dat ik (voorlopig) vast moest blijven zitten.
Kernactie per fase	- De jongere wordt aangehouden en tijdelijk vastgehouden voor onderzoek. - Vastgesteld of het een strafzaak betreft waarin jeugdstrafrecht van toepassing is. - Informatie over de jongere (persoonlijk, gezin, school) verzameld voor vervolgfase. - Eerste signalering van schooluitval of zorgbehoefte kan plaatsvinden.	- Voorgeleiding aan rechter-commissaris. - Besluit: voorlopige hechtenis (JJI) of schorsing (vrij onder voorwaarden) - Ketenpartners bereiden vervolgstappen voor, afhankelijk van beslissing. - Indien plaatsing, overdracht dossier richting JJI.
Rollen/verantwoordelijkheden	 informeert RvdK - RvdK start eventueel met vroege inschatting (Jeugd)reclassering betrokken mits er al een lopend traject is - Ouders door op de hoogte gebracht - School herkomst geïnformeerd over aanhouding door (met toestemming jongere).	- RvdK voert raadsonderzoek uit, spreekt met jongere, ouders, netwerk, school, en adviseert de rechter zorgt voor melding INJUS na besluit - Jeugdreclassering (mits al betrokken) verzamelt contactgegevens JJI - Gemeente ontvangt via INJUS bericht over plaatsing in een JJI - School herkomst geïnformeerd over plaatsing JJI door (met toestemming jongere)

Fase 2 - Verblijf in de JJI

Tijdlijn	Fase 2 - Verblijf in de JJI				
	Eerste week	Eerste drie weken	Tussenperiode	Tussenperiode	Reststraf van 3 maanden
Gebeurtenissen	Wennen in de JJI, intake gesprek, administratie.	Allemaal gesprekken met me voeren om een perspectiefplan op te stellen.	Mijn dag begint elke dag om 7.00 uur en ik volg zes uur onderwijs.	Ik mag op verlof en doe examens.	Bereid me voor op naar buiten gaan in een scholings- en trainingsprogramma (STP).
Kernactie per fase	- De jongere stroomt in bij de JJI en doorloopt de administratieve en inhoudelijke intake. - Kennismaking met mentor/begeleider. - Informatie verzamelen leefgebieden - Eerste planning: werkwijze en verwachtingen communiceren naar jongere - Eerste nazorgtafel wordt georganiseerd (binnen 1 week na voorgeleiding)	- Observatieperiode afgerond en perspectiefplan vastgesteld. - Risicotaxatie op gedrag, zorg en onderwijs uitgevoerd. - Afstemming over doelen binnen JJI en nazorgketen.	- Uitvoeren perspectiefplan: organiseren dagelijks ritme & onderwijs (schema, lestijden). - Monitoren aanwezigheid en voortgang perspectiefplan. - Coördineren met onderwijsinstelling; - Signaleren van problemen (motivatie, leerachterstand) en bijsturen.	- Toetsen voorwaarden verlof - Faciliteren verlof- en examendagen. - Coördinatie met exameninstantie / mbo-school. - Evaluatie van examenresultaten en vervolgspraken. - Nazorgtafel voor uitstroom (bijv. 6 maanden voor STP) - Eerste contact met mbo-school.	- Opstellen scholings- en trainingsprogramma. - Actieve voorbereiding op uitstroom: praktijk- en leertrajectaanbod. - Eerste contact met mbo-school.
Rollen/verantwoordelijkheden	 (uit JJI organisatie) coördineert de instroomprocedure en interne overdracht begeleidt jongere op leefgroep, observeert gedrag. voert psychologische intake uit, screent op zorgbehoefte coördineert het individuele traject en zorgt voor verbinding met interne professionals en ketenpartners. Voert de onderwijsintake	 coördineert observaties en bespreekt resultaten intern bewaakt voortgang en stemt af met RvdK stelt leerdoelen vast en stemt af met ... (van onderwijs) bewaakt samenhang met nazorgplan neemt contact op met school van herkomst [mits eerder	 verzorgt onderwijs monitort leerontwikkeling en adviseert bijstelling plan bewaakt doelen, rapporteert voortgang stemt af met RvdK en bewaakt samenhang met nazorgplan houdt contact met school van herkomst houdt contact met ouders/verzorgers	 bereidt met jongere examens voor begeleidt jongeren bij examens toetst risico's en verlofvoorwaarden organiseert nazorgtafel voor uitstroom ontvangt eerste informatie over instroom op de mbo-school	 organiseert nazorgtafel voor uitstroom stemt af met ketenpartners over uitstroom coördineert voorbereiding uitstroom vanuit JJI regelt ID, huisvesting, inkomen, zorg neemt contact op met mbo school voor uitstroom

Fase 3 - Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs

Tijdlijn	Fase 3 - Uitstroom uit de JJI en vervolgonderwijs		
	Net buiten	Al even buiten	Langer buiten
	Ik sta definitief buiten. Ik schrijf me in bij een mbo, maar moet wachten. Ik heb nog weinig te doen.	Ik start met de eerste dag school bij het mbo. Ik voel me nog niet direct thuis. Het gebouw is groot en er zijn veel mensen die ik niet ken.	Ik ben bezig met m'n eerste jaar mbo. Dat gaat met vallen en opstaan.
	Kernacties per fase • Warme overdracht naar mbo-school, • Jongere inschrijven • Tijdelijke activiteiten via nazorg-traject (bijv. werkervaringsplek of leerwerktraject). • Communicatie over starttermijn.	Kernacties per fase • Begeleiden eerste schooldagen: introductie, logistiek, mentorcontact. • Ondersteuning in rooster, studiemateriaal, aansluiting. • Monitoren van aanwezigheid en welbevinden.	Kernacties per fase • Monitoren studievoortgang en studiebegeleiding bieden. • Tijdige signalering en bijsturing bij achterstanden. • Voorbereiding op vervolgtraject (mbo vervolg, stage, arbeid). • Afsluiting begeleiding bij stabiliteit
Rollen/verantwoordelijkheden	• ondersteunt jongere met inschrijving mbo-school • ondersteunt jongere bij plannen intake bij mbo-school • begeleidt jongere bij intake • heeft regie over nazorg • coördineert ondersteuning voor jongeren op verschillende leefgebieden • voert intake uit • ondersteunt jongere bij herintegratie • bewaakt naleving van voorwaarden • biedt steun in dagelijkse structuur	• begeleidt jongere met school gerelateerde zaken • ondersteunt jongere bij op orde krijgen van verschillende levensgebieden • stemt bij zorgen af met gemeente of GI • monitort voortgang in onderwijs en welzijn • onderhoudt contact met mbo en jongere • coördineert inzet van ondersteuning of zorg • bewaakt naleving van voorwaarden • biedt steun in dagelijkse structuur	• begeleidt jongere in school gerelateerde zaken • volgt studievoortgang en aanwezigheid • signaleert risico's op motivatieverlies, uitval of gedragsproblemen • stemt bij zorgen af met gemeente of GI • coördineert hulp en begeleiding in de nazorgfase • adviseert over afbouw of voortzetting van begeleiding • sluit nazorgtraject formeel af bij stabiele situatie

Bijlage 5: Netwerkk kaart

Dit format is bedoeld om in één oogopslag in beeld te hebben wie de betrokken ketenpartners rond jongeren zijn die vanuit een JJI doorstromen naar vervolgonderwijs. Het format kan door alle partners worden gebruikt, zoals (scholen in) de JJI's, mbo-scholen, (jeugd)reclassering, gemeenten en andere betrokken organisaties. Iedere partij vult het format in vanuit de eigen positie in de keten. Door dezelfde structuur te gebruiken, ontstaat een gezamenlijk en actueel overzicht van het regionale netwerk, met zicht op contactpersonen, rollen en verantwoordelijkheden in samenwerking.

Tips voor gebruik

- Vul de kaart gezamenlijk in met de directe samenwerkingspartners.
- Actualiseer jaarlijks; wijzigingen in contactpersonen of organisaties komen vaak voor.

Bijlage 5: Netwerkaart

Contactpersoon JJI	Contactpersoon sociaal wijkteam	Contactpersoon zorg veiligheidshuis	Contactpersoon sportvereniging
Contactpersoon JJI-school	Contactpersoon (jeugd) reclassering	Contactpersoon Gemeente	Andere ondersteuningsorganisatie
Contactpersoon MBO-school	Contactpersoon politie	Netwerk jongeren (familie, voogd, buren, vrienden, etc.)	Andere ondersteuningsorganisatie
Contactpersoon jongerenwerker/ coach	Contactpersoon Raad voor de Kinderbescherming		Andere ondersteuningsorganisatie